

469

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 10 listopada 1990 r.

w sprawie przekazywania na potrzeby obrony państwa środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń przez osoby fizyczne i niektóre osoby prawne oraz odszkodowań w tych sprawach.

Na podstawie art. 222 ust. 2 i art. 224 ust. 2 oraz w związku z art. 16 ust. 5 i art. 253 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1988 r. Nr 30, poz. 207, z 1989 r. Nr 20, poz. 104, Nr 29, poz. 154 i Nr 34, poz. 178 oraz z 1990 r. Nr 30, poz. 179, Nr 34, poz. 198 i Nr 55, poz. 319) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1

Przepisy ogólne

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) rodzaje oraz zasady i tryb przekazywania na potrzeby obrony państwa środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń wraz z niezbędnym wyposażeniem, znajdujących się w posiadaniu osób fizycznych i osób prawnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi lub organizacjami spółdzielczymi i społecznymi, obowiązki ich posiadaczy oraz właściwość organów w tych sprawach,
- 2) zasady i tryb ustalania oraz przyznawania odszkodowania za zniszczenie, uszkodzenie lub zużycie środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń oraz ich wyposażenia, przekazywanych na potrzeby obrony państwa przez:
  - a) osoby fizyczne i osoby prawne, o których mowa w pkt 1,
  - b) instytucje państwowe, podmioty gospodarcze i inne jednostki organizacyjne oraz organizacje społeczne obowiązane do przekazywania środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń na potrzeby obrony państwa na podstawie odrębnych przepisów.

§ 2. 1. W razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny osoby fizyczne i osoby prawne, o których mowa w § 1 pkt 1, zwane dalej „posiadaczami”, są obowiązane do przekazania na czas nie oznaczony środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń na rzecz jednostek sił zbrojnych lub państwowych jednostek organizacyjnych wykonujących zadania na potrzeby obrony państwa, zwanych dalej „jednostkami organizacyjnymi”.

2. Przekazanie środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń, o których mowa w ust. 1, następuje również w razie wprowadzenia stanu wojennego lub stanu wyjątkowego, jeżeli organ wprowadzający ten stan nie postanowi inaczej.

3. W czasie pokoju posiadacze mogą być:

- 1) obowiązani — na podstawie decyzji Komitetu Obrony Kraju — do przekazania środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń na czas oznaczony,
- 2) wzywani do próbnego dostarczenia środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń na czas oznaczony, w celu sprawdzenia przygotowania do ich przekazania na potrzeby obrony państwa.

4. Państwowymi jednostkami organizacyjnymi wykonującymi zadania na potrzeby obrony państwa, w rozumieniu przepisów rozporządzenia, są jednostki przewidziane do militaryzacji.

§ 3. 1. Przekazanie środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń w wypadkach, o których mowa w § 2 ust. 1 i 2 oraz ust. 3 pkt 1, następuje — z zastrzeżeniem ust. 3 — na podstawie dokumentu, zwanego dalej „kartą przeznaczenia”, wydanego przez wojskowego komendanta uzupełnień właściwego ze względu na miejsce zamieszkania (siedzibę) posiadacza. Wzór karty przeznaczenia określa załącznik do rozporządzenia.

2. Karta przeznaczenia zobowiązuje posiadacza do przekazania środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń jednostce organizacyjnej w terminie i miejscu wskazanym w tej karcie. Karta przeznaczenia powinna być przechowywana przez posiadacza w pomieszczeniu zamkniętym.

3. W razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny obowiązek przekazania środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń może być podany do wiadomości również w drodze obwieszczenia lub innej formie, w szczególności za pomocą środków masowego przekazu.

§ 4. Obowiązki przekazania nie podlegają środki transportowe, narzędzia, maszyny i urządzenia będące w posiadaniu:

- 1) przedstawicielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych państw obcych w Polsce oraz szefów i cudzoziemskiego personelu tych przedstawicielstw i urzędów,
- 2) innych osób lub instytucji międzynarodowych korzystających z przywilejów i immunitetów dyplomatycznych na mocy ustaw, umów lub powszechnie uznanych zwyczajów międzynarodowych.

Rozdział 2

Przekazywanie na potrzeby obrony państwa środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń znajdujących się w posiadaniu osób fizycznych i osób prawnych nie będących przedsiębiorstwami państwowymi i organizacjami spółdzielczymi

§ 5. Przekazaniu podlegają produkowane seryjnie:

- 1) środki transportowe:
  - a) pojazdy samochodowe i inne pojazdy silnikowe, przyczepy i naczepy wszystkich rodzajów i typów, zwane dalej „pojazdami samochodowymi”, bez względu na to, czy są dopuszczone czy też nie są dopuszczone do ruchu na drogach publicznych,
  - b) statki powietrzne,
  - c) jednostki taboru pływającego, w tym kutry i łodzie z silnikiem,
- 2) narzędzia stanowiące wyposażenie stacji oraz warsztatów napraw i obsługi środków transportowych i maszyn,
- 3) maszyny przeznaczone do robót ziemnych, budowlanych, drogowych i przeładunkowych, zwane dalej „maszynami”,
- 4) urządzenia do napraw i obsługi oraz eksploatacji środków transportowych i maszyn, zwane dalej „urządzeniami”.

§ 6. 1. Posiadacz jest obowiązany przekazać środki transportowe, narzędzia, maszyny i urządzenia sprawne technicznie, z fabrycznym wyposażeniem w przedmioty niezbędne do ich utrzymania i użytkowania, wraz z dotyczącymi ich dokumentami.

2. Posiadacz jest również obowiązany do wyposażenia przekazywanych pojazdów samochodowych w materiały pędne, zapewniające przebieg 300 km, a posiadacz statków powietrznych, kutrów, łodzi z silnikami oraz maszyn — do pełnych zbiorników.

3. Karta przeznaczenia upoważnia posiadacza środków transportowych, maszyn i urządzeń do nabycia w stacjach paliwowych materiałów pędnych w ilości, o której mowa w ust. 2.

4. W razie wystąpienia trudności z zakupem materiałów pędnych, posiadacz jest obowiązany powiadomić o tym właściwego wojskowego komendanta uzupełnień, a następnie postępować w tej sprawie zgodnie z jego wskazówkami.

§ 7. 1. Jednostka organizacyjna, na rzecz której mają być przekazane środki transportowe, maszyny i urządzenia niesamobieżne, jest obowiązana zapewnić nieodpłatnie posiadaczowi sprzęt do holowania lub przewozu tych środków, maszyn i urządzeń z miejsca ich postoju do miejsca wskazanego w karcie przeznaczenia.

2. W razie niemożności dostarczenia środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń w określonym terminie i miejscu, posiadacz jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym właściwą wojskową komendę uzupełnień, wskazać miejsce ich postoju oraz podać przyczyny uniemożliwiającej ich dostarczenie, a po ustaniu tych przyczyn — zawiadomić o tym wojskową komendę uzupełnień.

3. W razie niedostarczenia środków transportowych, narzędzi, maszyn lub urządzeń w określonym terminie i miejscu oraz niezawiadomienia o niemożności ich dostarczenia, wojskowy komendant uzupełnień może:

- 1) w wypadku, o którym mowa w § 2 ust. 1, podjąć niezbędne przedsięwzięcia w celu dostarczenia środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń przez organy wojskowe na koszt posiadacza,
- 2) w wypadku, o którym mowa w § 2 ust. 3 pkt 1, zwrócić się do rejonowego organu rządowej administracji ogólnej z wnioskiem o zastosowanie odpowiedniego środka egzekucji administracyjnej.

§ 8. 1. Przyjęcia środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń dokonuje jednostka organizacyjna, na rzecz której te środki, narzędzia, maszyny i urządzenia mają być przekazane.

2. Jednostka przyjmująca środki transportowe, narzędzia, maszyny i urządzenia wydaje posiadaczom poświadczenia przekazania, określając odpowiednio ich nazwę, markę, typ (oraz inne bliższe oznaczenie), numer rejestracyjny (ewidencyjny), ich stan techniczny i procentowy stopień zużycia, wartość szacunkową oraz numer polisy ubezpieczeniowej. Poświadczenia wydaje się oddzielnie dla każdego środka transportowego, narzędzia, maszyny lub urządzenia.

3. Jednostka organizacyjna, na rzecz której zostały przekazane środki transportowe, narzędzia, maszyny i urządzenia, pokrywa osobie przekazującej koszty powrotu do jej miejsca zamieszkania (siedziby).

4. Zwrot kosztów powrotu obejmuje cenę biletu za przejazd określonym środkiem komunikacji publicznej, z uwzględnieniem przysługującej ulgi, bez względu na to, z jakiego tytułu ona przysługuje.

Rozdział 3

Zwrot środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń

§ 9. 1. Zwrot środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń następuje w przypadku ich przekazania na czas oznaczony — po upływie tego czasu, a w razie przekazania na czas nie oznaczony — po ustaniu potrzeby ich wykorzystywania, w terminie i miejscu wskazanym przez jednostkę organizacyjną, w której władaniu znajdują się środki podlegające zwrotowi, na podstawie okazanego poświadczenia przekazania oraz karty przeznaczenia (§ 3 ust. 1 i § 8 ust. 2).

2. O terminie i miejscu zwrotu środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń oraz dokumentach niezbędnych do okazania przy odbiorze (ust. 1) jednostka organizacyjna zawiadamia imiennie zainteresowanych posiadaczy.

3. O terminie i miejscu zwrotu środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń mogą zawiadamiać również wojskowi komendanci uzupełnień.

4. Zawiadomienie o zwrocie powinno być przekazane zainteresowanym posiadaczom lub w inny sposób podane im do wiadomości najpóźniej na dwa dni przed ustalonym terminem zwrotu.

5. Jednostka organizacyjna zwracająca środki transportowe, maszyny i urządzenia niesamobieżne jest obowiązana zapewnić posiadaczowi nieodpłatnie sprzęt do ich holowania lub przewozu z miejsca zwrotu do miejsca zamieszkania (siedziby) posiadacza.

§ 10. 1. W chwili zwrotu środki transportowe, narzędzia, maszyny i urządzenia podlegają zbadaniu w celu ustalenia ich ewentualnych uszkodzeń lub stopnia zużycia. Badanie przeprowadzają przedstawiciele jednostki organizacyjnej, która zwraca środki transportowe, narzędzia, maszyny lub urządzenia, oraz posiadacz lub jego przedstawiciel.

2. W razie różnicy w ocenie stanu technicznego zwracanych środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń, jednostka zwracająca powołuje rzeczoznawcę w celu wydania opinii. Koszty związane z wydaniem opinii pokrywa ta strona sporu, której oceny stanu technicznego nie potwierdza opinia rzeczoznawcy. Wynik badania oraz opinię rzeczoznawcy zamieszcza się w protokole, który w szczególności powinien zawierać bliższe oznaczenie środka transportowego (narzędzia, maszyny, urządzenia) oraz opis uszkodzenia i uzasadnienie.

3. W razie gdy środki transportowe, narzędzia, maszyny i urządzenia nie mogą być zwrócone posiadaczowi ze względu na zniszczenie (zupełne zużycie), jednostka, w której władaniu znajdowały się te środki, narzędzia, maszyny lub urządzenia, jest obowiązana zawiadomić o tym posiadacza oraz wypłacić mu z urzędu odszkodowanie.

§ 11. 1. Zwrot środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń następuje za pisemnym poświadczeniem zwrotu, w którym określa się także ich stan techniczny. Poświadczenie zwrotu powinno zawierać odpowiednio dane określone w § 8 ust. 2.

2. Poświadczenie zwrotu wystawia się oddzielnie dla każdego środka transportowego, narzędzia, maszyny i urządzenia.

§ 12. 1. Zwrot środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń przekazanych na czas oznaczony (§ 2 ust. 3 pkt 1) powinien nastąpić nie później niż w ostatnim dniu terminu, na który zostały one przekazane; przepisy § 9—11 stosuje się odpowiednio.

2. Jednostka organizacyjna, na rzecz której zostały przekazane środki transportowe, maszyny lub urządzenia na czas oznaczony, jest obowiązana zwrócić je z taką ilością materiałów pędnych, z jaką zostały dostarczone do jednostki, jak również zwrócić paliwo zużyte na dojazd do jednostki i zaopatrzyć w niezbędne na powrót do miejsca zamieszkania (siedziby) posiadacza.

3. Koszty przejazdu posiadacza z miejsca zamieszkania (siedziby) do miejsca zwrotu środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń pokrywa się na zasadach określonych w § 8 ust. 3 i 4.

Rozdział 4

Próbne dostarczenie środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń

§ 13. 1. Próbne dostarczenie środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń zarządza wojskowy kamendant uzupełnień.

2. Wezwanie posiadacza do próbnego dostarczenia środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń następuje przez doręczenie nakazu dostarczenia. Nakaz dostarczenia określa termin i adres próbnego dostarczenia, oznaczenie środka transportowego (narzędzia, maszyny i urządzenia) oraz termin zwrotu. Posiadacz potwierdza odbiór nakazu dostarczenia.

3. Termin próbnego dostarczenia środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń może być wyznaczony w czasie wolnym od pracy lub w dniach ustawowo wolnych od pracy.

4. W razie niedostarczenia środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń w określonym terminie i miejscu oraz niezawiadomienia o niemożności ich dostarczenia, wojskowy kamendant uzupełnień może wystąpić do rejonowego organu rządowej administracji ogólnej z wnioskiem o zastosowanie odpowiedniego środka egzekucji administracyjnej.

§ 14. 1. Podczas próbnego dostarczenia środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń nie następuje ich przekazanie (odbiór); próbne dostarczenie nie może trwać dłużej niż 24 godziny. Przepisy § 7 ust. 1 i 2 oraz § 9 ust. 5 stosuje się odpowiednio.

2. Koszty próbnego dostarczenia środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń oraz ich powrotu, określone według udokumentowanej wartości sprzedaży usług, ponosi jednostka organizacyjna, na rzecz której te środki (narzędzia, maszyny, urządzenia) zostały dostarczone.

Rozdział 5

Zasady i tryb przyznawania odszkodowania za zniszczenie, uszkodzenie lub zużycie środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń przekazywanych na potrzeby obrony państwa

§ 15. 1. Posiadaczowi, który przekazał środki transportowe, narzędzia, maszyny lub urządzenia wraz z niezbędnym wyposażeniem na potrzeby obrony państwa, przysługuje odszkodowanie w razie ich zniszczenia, uszkodzenia lub zużycia.

2. Prawo do odszkodowania powstaje z dniem zwrotu środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń lub otrzymania zawiadomienia o tym, że nie zostaną one zwrócone z powodu ich zniszczenia lub zużycia w stopniu wykluczającym celowość przeprowadzenia naprawy, albo od dnia, w którym zwrot lub powiadomienie powinno nastąpić. W razie zaistnienia przeszkód uniemożliwiających dokonanie zwrotu lub wystosowanie zawiadomienia, prawo do odszkodowania powstaje z dniem ustania tych przeszkód.

§ 16. Odszkodowanie, o którym mowa w § 15, wypłaca jednostka organizacyjna, na rzecz której zostały przekazane środki transportowe, narzędzia, maszyny i urządzenia, a w razie gdy jednostka ta przestała funkcjonować — rejonowy organ rządowej administracji ogólnej właściwy ze względu na miejsce zamieszkania (siedzibę) posiadacza.

§ 17. 1. Odszkodowanie przyznaje się na wniosek posiadacza środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń lub jego spadkobiercy (następcy prawnego), a w przypadku, o którym mowa w § 10 ust. 3 — z urzędu.

2. Zgłoszenie wniosku powinno nastąpić najpóźniej w ciągu 12 miesięcy od dnia, o którym mowa w § 15 ust. 2.

3. Ustalenie wysokości odszkodowania powinno nastąpić nie później niż w ciągu 30 dni od zgłoszenia wniosku.

§ 18. Podstawę ustalenia odszkodowania stanowią:

- 1) poświadczenie przekazania środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń na potrzeby obrony państwa,
- 2) poświadczenie przez posiadacza zwrotu środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń, zawierające ustalenie ich stanu technicznego, a w razie potrzeby protokół, o którym mowa w § 10 ust. 2, albo zawiadomienie stwierdzające, że nie zostaną one zwrócone z powodu zniszczenia lub zużycia, o którym mowa w § 10 ust. 3,
- 3) inne dowody dotyczące środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń oraz ich wyposażenia, przedstawione przez posiadacza lub znajdujące się w posiadaniu organów rządowej administracji ogólnej.

§ 19. 1. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania:

- 1) uwzględnia się procentowy ubytek wartości środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń na skutek ich uszkodzenia lub zużycia — w okresie od dnia ich dostarczenia do dnia zwrotu albo otrzymania przez posiadacza zawiadomienia o niemożności zwrotu tych środków, narzędzi, maszyn i urządzeń,
- 2) stosuje się ceny rynkowe środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń oraz ich wyposażenia,

obowiązujące w dniu rozpatrywania wniosku o odszkodowanie.

2. Odszkodowanie przyznane za zużycie, uszkodzenie lub zniszczenie środków transportowych, narzędzi, maszyn i urządzeń przekazanych i zwróconych w czasie pokoju, podlega zmniejszeniu o kwotę przyznaną z tytułu ubezpieczenia.

§ 20. 1. W sprawach przyznawania odszkodowania i ustalania jego wysokości właściwa jest komisja w składzie:

- 1) przedstawiciel jednostki organizacyjnej, na rzecz której środki transportowe, narzędzia, maszyny i urządzenia zostały przekazane,
- 2) posiadacz lub jego przedstawiciel,
- 3) rzeczoznawcy.

2. Podstawą do wypłaty odszkodowania jest protokół ustalający wysokość tego odszkodowania, sporządzony przez komisję, o której mowa w ust. 1.

§ 21. Strona, która nie zgadza się z ustaloną wysokością odszkodowania, może w terminie 30 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o przyznaniu odszkodowania żądać ustalenia jego wysokości w drodze postępowania sądowego.

Rozdział 6

Przepisy końcowe

§ 22. Traci moc rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 marca 1981 r. w sprawie przekazywania dla potrzeb obrony Państwa środków transportowych, znajdujących się w posiadaniu osób fizycznych i niektórych osób prawnych (Dz. U. Nr 9, poz. 41).

§ 23. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1991 r.

Prezes Rady Ministrów: *T. Mazowiecki*

Załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 listopada 1990 r. (poz. 469)

W Z Ó R

(Str. 1)

(stempel nagłówkowy wysyłającego)

.....
(symbol jednostki)

KARTA PRZEZNACZENIA środków transportowych (narzędzi, maszyn, urządzeń)

Na podstawie art. 223 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1988 r. Nr 30, poz. 207 z późn. zm.) poleca się:

.....
(nazwa zakładu pracy lub imię i nazwisko posiadacza)

adres .....
(adres siedziby zakładu pracy lub miejsca zamieszkania posiadacza)

dostarczyć na potrzeby obrony państwa środki transportowe i maszyny w terminie, miejscu .....
oraz w ilościach wyszczególnionych w niniejszej karcie przeznaczenia.

(Str. 2)

Lp.	Określenie środka transportowego (maszyny)	Liczba sztuk	Uwagi

(Str. 3)

Lp.	Określenie środka transportowego (maszyny)	Liczba sztuk	Uwagi

Potwierdzenie doręczenia karty
przeznaczenia

Kartę przeznaczenia dla .....

wystawioną przez .....

(wojskową komendę uzupełnień)

otrzymałem dnia ..... godz. .... min. ....

(Str. 4)

POUCZENIE

1. Jeżeli z jakichkolwiek przyczyn posiadacz nie będzie w stanie dostarczyć wymienionych w karcie przeznaczenia środków transportowych lub maszyn, powinien o tym niezwłocznie powiadomić wojskową komendę uzupełnień, która tę kartę wystawiła.
2. Niniejszą kartę posiadacz środków transportowych (maszyn) powinien przechowywać pod zamknięciem.
3. W razie utraty karty przeznaczenia, należy o tym niezwłocznie zawiadomić wojskową komendę uzupełnień, która ją wystawiła.
4. Utrata karty nie zwalnia posiadacza od obowiązku dostarczenia w oznaczonym czasie i miejscu wymienionych w karcie rodzajów i ilości środków transportowych lub maszyn.
5. Winny niedostarczenia wymienionych w niniejszej karcie przeznaczenia środków transportowych lub maszyn wraz z niezbędnym wyposażeniem i paliwem albo udaremnienia wykonania tego obowiązku podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.
6. W razie ogłoszenia mobilizacji lub w momencie wybuchu wojny karta przeznaczenia stanowi dla posiadaczy nakaz niezwłocznego przekazania dla potrzeb obrony Państwa, bez osobnego wezwania, wszystkich wyszczególnionych w karcie przeznaczenia środków transportowych i maszyn, o ile ich przekazanie nie nastąpiło już wcześniej.